

ГРАДСКА ПРОКУРАТУРА

Изм. № Дм. 1173/15
25.07 2016г.
София

ДО
2 ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ
НА ПРАВОСЪДИЕТО

ВИСШИ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистров номер индекс	Дата
<u>11-09-505</u>	<u>26-07-2016</u>

ДОКЛАД

От Станислав Христов Стойков,
прокурор в Софийска районна прокуратура,
командирован в Софийска градска прокуратура,
относно участие в дългосрочен стаж по Обменна програма 2016 на
Европейската мрежа за съдебно обучение (EMCO), в Евроджъст, гр. Хага,
Кралство Нидерландия, за периода 16.03.2016г. – 15.07.2016г.

Със Заповед № 95-20-014/14.03.2016г. на Представляващия Висшия
съдебен съвет господин Димитър Узунов, бях командирован за участие в
дългосрочен стаж по Обменна програма 2016 на Европейската мрежа за
съдебно обучение (EMCO), в Евроджъст, гр. Хага, Кралство Нидерландия,
за периода 16.03.2016г. – 15.07.2016г.

Настоящият доклад следва утвърдената форма на EMCO и има за
цел да представи както приемащата институция – Евроджъст – като
организация и начин на функциониране, така и служебните ми
задължения, с които бях ангажиран през тези четири месеца. Ще бъдат
посочени и конкретни примери от моята работа, както и изводи за добри
практики, които стажът предоставя на участниците в обменната програма.

I. ИНСТИТУЦИЯТА:

Европейската мрежа за съдебно сътрудничество – Евроджъст е орган на Европейския съюз (ЕС), създаден с Решение на Съвета 2002/187/ЈНА, изменено и допълнено от Решение на Съвета 2009/426/ЈНА от 16 декември 2008г.

Всички държави-членки на ЕС, 28 на брой към днешна дата, имат свои национални представителства (бюра) в седалището на Евроджъст, което се намира в гр. Хага, Кралство Нидерландия. Бюрата се оглавяват от национални представители – високопоставени и опитни прокурори, съдии или полицейски служители със сходни правомощия. Работата на националните представители се подпомага от заместници, асистенти, командировани национални експерти (в някои случаи) и административни секретари. При наличие на споразумение за сътрудничество, в Евроджъст може да работят и магистрати за връзка от трети страни. В момента в Евроджъст са командировани магистрати за връзка от Норвегия, САЩ и Швейцария. Законодателни промени в правото на ЕС, дават възможност на Евроджъст да изпраща магистрати за връзка в трети страни. В Евроджъст се разполагат и секретариатът на Европейската съдебна мрежа, мрежата от лица за връзка срещу геноцида, престъпления срещу човечеството и военни престъпления, както и мрежата за съвместни екипи за разследване. В организационен план, Евроджъст се представлява от Президент (понастоящем това е госпожа Мишел Конингс), който председателства Колегията на Евроджъст (включваща националните представители на всички държави – членки на ЕС).

Няма да се спирам подробно на всички правомощия на Евроджъст, както и на кадровата и административна обезпеченост. Същите са описвани многократно в подобни доклади. Ще маркирам само основните цели и задачи, които считам, че в най-голяма степен очертават облика на институцията.

Основната цел на Евроджъст е да увеличи ефективността на националните разследващи и правораздавателни органи по дела за тежка трансгранична и организирана престъпност. Тази цел се постига посредством координация и сътрудничество между националните власти в случаи и по дела с международен елемент, при които е налице

необходимост от прилагане на правилата за осъществяване на международна правна помощ.

В изпълнение на законовите си правомощия Евроджъст е в състояние да координира националните власти на всеки етап от наказателното производство, както и да намира решения на затрудненията и практическите проблеми, възникващи от различията в правосъдните системи на държавите от ЕС. Евроджъст се ангажира със съдействие при изпълнение на молби за правна помощ, отправени от компетентните национални власти от страните от ЕС. Освен това Евроджъст може да отправи искане към държавите от ЕС да предприемат разследване или наказателно преследване на определени деяния.

Евроджъст подпомага и решаването на случаи на конфликт на юрисдикция в казуси, при които няколко национални власти са в състояние да предприемат разследване или наказателно преследване. Евроджъст улеснява изпълнението на международни правни инструменти като Европейската заповед за арест. Организацията осигурява финансиране за създаването и за оперативната дейност на Съвместните екипи за разследване

Тези правомощия са уникални за структурата и нямат аналог в нито една институция на ЕС.

Основният инструмент за постигане на тази цели е провеждането на координационни срещи. Пряко значение за работата и международното сътрудничество по конкретни дела имат координационните срещи на Ниво 2 и Ниво 3 (доколкото на Ниво 1 са срещите на Колегията на Евроджъст, които се провеждат всеки вторник в присъствието на Националните представители). При срещите на Ниво 2, представители на две или повече национални бюра осъществяват директна комуникация и обмен на информация по повод казус регистриран в Евроджъст. Такива срещи могат да се инициират както от замолена, така и от молеща държава с цел изясняване на позиции, преодоляване на спорни моменти и директен обмен на информация. Срещите на Ниво 3 включват освен представители на националните бюра, представители и на правоохранителните органи на съответните държави, ангажирани с казуса – прокурори и разследващи органи, а не рядко и представители от трети страни (когато това е необходимо). Същите биват организирани, когато възникне необходимост

от планиране на съвместни действия (арести, претърсвания на помещения и др.). Срещите протичат по предварително определен дневен ред и дават възможност на участниците да дискутират всички аспекти на конкретно разследване, както и набелязване на действия за отстраняване на процесуални пречки, които биха препятствали или забавили производството (такива могат да бъдат свързани с конфликт на юрисдикции, *non bis in idem* и др.). Координационните срещи се фокусират върху отделни казуси за престъпления, посочени за приоритетни от Съвета на ЕС: тероризъм, трафик на наркотици, трафик на хора, измама, корупция, компютърни престъпления, пране на пари и други дейности, свързани с присъствието на организирани престъпни групи в икономиката.

Евроджъст, също така, е ангажиран с подпомагане работата на съвместни екипи за разследване, включително и с тяхното финансиране. Създаването и функционирането на съвместен екип за разследване дава възможност на държавите – членки на Европейския съюз да изградят обща стратегия за разследване, да си разпределят задачите в борбата с трансграничната и организираната престъпност, ефикасно, бързо и гъвкаво да обменят информация, както и да планират и предприемат координирани действия за наказателно преследване. Съгласно Решението за Евроджъст, Националните членове имат право да участват в съвместни екипи за разследване, включително в създаването им. Държавите-членки обаче могат да обвържат участието на националния член с изискване за съгласие от страна на компетентния национален орган. Националните членове, техните заместници или помощници се канят за участие във всеки съвместен екип за разследване, който има отношение към тяхната държава-членка и за който е предоставено финансиране от Общността по линия на приложимите финансови инструменти. Всяка държава-членка определя дали националният член участва в съвместния екип за разследване в качеството си на компетентен национален орган или като представител на Евроджъст.

За да се добие най-обща представа за ролята на Евроджъст в борбата с трансграничната престъпност, ще си позволя да посоча някои актуални цифри от последния годишен доклад (този за 2015г.), който бе представен в гр. Хага на 24.06.2016г.

През 2015г. в Евроджъст са регистрирани общо 2214 казуса. Само за сравнение – през 2010г. те са били 1424 (докато в самото начало – 2002г. – казусите са 202). Проведените координационни срещи са 274, подпомагана е работата на 120 съвместни екипа за разследване (46 от които са новосформираните), оказано е съдействие при изпълнението на 292 Европейски заповеди за арест.

В своята работа, Евроджъст се подпомага и от не малък брой партньори. Такива са както национални власти, така и организации на ЕС като Европейската съдебна мрежа, Европол, ОЛАФ (при казуси за престъпления срещу финансовите интереси на ЕС), Фронтекс, Общия Ситуационен Център (СитСен), CEPOL, Европейска Съдебна Мрежа за Обучение (ЕСМО), както и всяка друга организация, притежаваща съответните правомощия според клаузите на Договорите.

Не на последно място може да се добави и обстоятелството, че Евроджъст е институция, която търпи развитие и е в очакване на нова правна рамка. На 17.07.2013 г. Европейската Комисия е представила предложение за нов Регламент на Европейския парламент и на Съвета за дейността Евроджъст.

Целта на предложението на Комисията е да се увеличи ефективността на Евроджъст чрез създаване на нов модел на управление. То цели също така да подобри оперативна ефикасност чрез хомогенно определяне на правомощията и статута на националните членове. Към днешна дата проектът за нов регламент продължава да е в работен вариант без работата по него да търпи съществен напредък. Причината е свързана с недовършеният Регламент за Европейска прокуратура, при който се очаква да бъде внесена по-голяма яснота за формите на взаимодействие между двата органа, както и разпределението на функционална компетентност. С изключение на разпоредбите, касаещи тази материя, работната група работеща по проекта, претендира за една относителна степен на завършеност на документа, като по-нататъшни дискусии за бъдещия статут на Евроджъст вече са предвидени на ниво парламентарни комисии в Европейския парламент.

Наред с това през април, 2017г. се очаква да бъде завършена и новата сграда на институцията, която отново се намира в гр. Хага и е съобразена с всички изисквания за функционалност. В последните месеци

екип от експерти е стартирал подготвителен проект за запознаване на всички работещи в Евроджъст с етапното развитие на строежа и ежедневно на ведомствената страница на Евроджъст в Интернет се публикува информация за степента на завършеност.

II. НАЦИОНАЛНО БЮРО НА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОДЖЪСТ

Националното бюро на България в Евроджъст се състои от национален представител – господин Камен Михов, заместник на националния представител – госпожа Иванка Которова и асистент на националния представител – господин Димитър Хаджийски. Работата на националното бюро се подпомага от административен асистент – госпожа Дияна Дянкова. За периода 16.03 – 15.07.2016г. в качеството ми на ЕМСО стажант, бях част от този екип. Националното бюро на България функционира при голяма натовареност. Същевременно е създадена организация, която гарантира равномерно разпределение на работата, което пък от своя страна е предпоставка за бързина и ефективност. Регистрирането на казуси е уредено с Решението за Евроджъст и в този смисъл то е еднакво за всички национални представителства. За целта функционира единна система за управление на казуси (Case management system), в която се въвеждат данни за молещата държава, описание на входящата информация и характера на искането (в какво се изразява необходимостта от съдействие). Системата входи казуса като му се издава уникален номер, който се посочва във всички случаи на кореспонденция. Казусите се докладват за регистрация в Колегията на Евроджъст, но могат да бъдат откривани и като „временен работен файл“, като преценката за това се прави от националния представител. Представените в Евроджъст държави могат да бъдат молещи (когато отправят искане за съдействие) и замолени (когато са потърсени във връзка с изпълнение на молба за правна помощ или друг вид правна помощ, от компетенциите на Евроджъст).

По тези правила функционира и Националното бюро на Република България. Във всеки случай, когато по молба на национален орган (български съд или прокуратура) Евроджъст регистрира казус, органът отправил молбата бива уведомяван за това обстоятелство, като му се предоставя номера на казуса, който следва да цитира при последваща кореспонденция. Това се прави от колегата, на когото по правилата за вътрешно разпределение, се пада работата по случая. Ако е необходимо

предоставяне на допълнителна информация, работещият по казуса моли компетентния орган да му я предостави, преди да бъдат предприети същински действия по информиране на молещата държава, респ. отправяне на молба за съдействие. След комплектоване на казуса с всички първоначално необходими документи (копие на молба за правна помощ, копие на европейска заповед за арест или друго – в зависимост от характера на искането), същият се представя на вниманието на националното бюро на замолената държава. Това става с писмо по електронна поща. На пръв поглед писмото изглежда неформално, но е изключително важно то да бъде максимално изчерпателно откъм фактология и да съдържа точно описание на естеството на молбата, за да сме сигурни, че като обратен отговор ще бъде получено точно това, което е необходимо на компетентния национален орган. По този начин се пести време, тъй като в не малко случаи се изисква обмен на информация в спешен порядък (напр. случаите, касаещи ЕЗА, случаи при съдействие за връчване на призовки и др.). След като националното бюро на замолената държава бъде информирано за необходимото съдействие, обикновено уведомява националното бюро на молещата държава за лицето за контакт по този казус, както и за предприетите първоначални действия. Обменът на информация продължава докато молещата държава не получи в пълнота необходимото съдействие (в редки случаи се констатират обективни пречки за изпълнение на молбата, които могат да бъдат от разнороден характер – законодателен, процесуален и др. напр. – деянието, за което се иска правна помощ не съставлява престъпление по законодателството на замолената държава).

След като органът на молещата държава получи необходимото съдействие в пълен обем, той уведомява националното бюро за този факт, което позволява казусът да бъде закрит в системата за управление на казуси, за което се уведомява и националното бюро на замолената държава.

Горепосоченият модел на работа представя в най-общи линии стъпките, които хронологично следват от момента, в който Националното бюро на България бъде потърсено за съдействие от национален орган, до момента на закриване на казуса.

В другия случай – когато България е замолена страна, действията се извършват по следния начин. След уведомяване на националното бюро на

България за откриване на казус по отношение на България, отново по правилата за вътрешно разпределение, по него се определя колегата, който ще работи по казуса. Той уведомява за това националното бюро на молещата държава, а в случаите, когато получената информация е непълна, моли за допълнителни разяснения. Следващата стъпка е уведомяване на компетентния национален орган и изискване на информация в обема, поискан от молещата държава. Кореспонденцията между националните органи и националните бюра в Евроджъст продължава докато българското бюро не бъде уведомено, че компетентния орган на молещата държава е получил всичко, което му е необходимо.

Естествено има и много по-komplицирани ситуации, при които е възможно да бъдат ангажирани няколко национални представителства (казусът е регистриран по отношение на няколко държави), необходимо е провеждане на координационни срещи, ангажиране на Европол и др., но общата рамка на комуникация в основата си се запазва.

Възможно е казус да бъде разкрит по отношение на всички държави представени в организацията, т. нар. „общи казуси“ (general topic cases), при които се изисква съдействие от всички национални бюра. Това са най-често случаи, при които молещата държава цели да се информира за конкретна правна уредба в националното законодателство на отделните държави или да получи информация дали на територията на отделните държави се води наказателно производство, което би могло да рефлектира върху работата на тяхно разследване.

III. ЛИЧНО УЧАСТИЕ В РАБОТАТА НА НАЦИОНАЛНОТО БЮРО

Моделът на работа, описан в т. II, бе възприет и от мен по време на стажа ми в националното бюро на България в Евроджъст. Стремях се да ползвам утвърдените в бюрото добри практики и да допринасям за успешната работа на колегите. Включването ми в случайното разпределение на казуси в националното бюро даваше възможност в максимално кратък срок след регистрация на казус, същият да ми бъде представен за запознаване и работа. Опитът ми като прокурор, на следващо място, ми даваше възможност да се ориентирам бързо относно приложимото законодателство и възможните хипотези за международно сътрудничество. В случаите, когато се наложеше да се консултирам с

някой от колегите от националното бюро за работата по конкретен казус, винаги можех да разчитам на навременна и компетентна помощ, както и на практически съвети. Обменът на информация вътре в националното бюро е организиран така, че всяко електронно писмо освен на адресата, се изпраща с копие то националното бюро на България и по този начин съдържанието му е известно на и останалите колеги. Това улеснява случаите, когато колега отсъства или когато искам да задам конкретен въпрос във връзка с даден казус.

Ако трябва да се спра по-подробно на конкретни моменти от четирите месеца, прекарани в Евроджъст, бих могъл да посоча следното:

На първия ден от пристигането ми се срещнах с колегите от Националното бюро на Република България, след което бях настанен в предварително оборудван самостоятелен кабинет. Колегите ми показаха естеството на работата с примери по конкретни казуси, каквито започнаха да ми се възлагат през следващите дни. Наложих се да мина задължителна форма на обучение за вътрешните правила в Евроджъст (induction day) – процедура, предвидена за всеки новопостъпил служител. На това обучение посредством видеоматериали и презентации бяха показани всички задължения на служителите от прекрачване на прага на институцията, до нейното напускане (пропускателен режим, правила за пожарна безопасност, политика за работа с Интернет, електронна поща и служебни телефони, ползване на паркинг и общи помещения).

Скоро след това бях представен от Националния представител господин Камен Михов на Колегията на Евроджъст. Там имах възможност да кажа няколко думи за себе си, професията ми и функционалните ми задължения.

След близо месец, около средата на април, в Евроджъст дойде на посещение група от български магистрати по програма на ЕМСО за краткосрочен стаж. Тъй като вече имах натрупан опит с работата в Националното бюро, ми беше възложено да прекарам един ден с тях, в рамките на който ги запознах със спецификите на служебните задължения. Разясних им пътя, по който преминава всяка входяща информация, през регистрирането ѝ в Системата за управление на казуси до бюрото на съответния колега, на когото се възлага същинската работа. Показах им няколко казуса – текущи и приключили, от които те добиха най-точна

представа за функционалните задължения на всеки член на Националното бюро.

Доколкото в рамките на Прокуратура на Република България съм Национална контактна точка за екологични престъпления, се оказва, че това обстоятелство е известно и в Евроджъст, където бях включен (и продължавам да съм) член на експертна мрежа от Национални представители за сътрудничество по екологични престъпления – Eurojust ENVI Network (такива експертни мрежи в Евроджъст има създадени и за киберпрестъпелния, тероризъм и икономическа престъпност). Наред с това съм член и на Европейската мрежа от прокурори за околната среда (European Network of Prosecutors for the Environment – ENPE), поради което бях поканен да участвам в Стратегическа конференция за борбата с екологични престъпления в гр. Утрехт, Кралство Нидерландия, която се проведе в средата на месец май. Конференцията бе организирана от 4 организации – споменатата по-горе ENPE, Европейския форум за съдии за околната среда – EU Forum of Judges for the Environment, Мрежата на Европейския съюз за прилагане и спазване на правото за околната среда – European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law (IMPEL), както и EnviCrimeNet – мрежа на полицейски служби за противодействие на екологични престъпления. На срещата присъстваха представители на Европейската комисия (с някои от които се познавам и имах възможност да дискутирам бъдещи форми на взаимодействие), представители на правоохранителни органи и неправителствен сектор. В рамките на два дни, близо 200 участници от почти всички европейски държави (и не само) имахме възможност да обсъждаме добри практики и политики за унифициране на националните законодателства в областта на екологичните престъпления. Освен мен, от страна на Евроджъст на срещата присъстваше и координаторът на експертната мрежа – Националният представител на Швеция – господин Лейф Гьорц.

Друг факт, който ми се иска да спомена е участието ми в две координационни срещи на Ниво 3, на които Националното бюро на България участваше със свои представители. Доколкото казусите са все още активни и информацията за работата по тях е конфиденциална, няма да се спирам на подробности във връзка със самото разследване и конкретните форми на взаимодействие, които бяха дискутирани. Като

личен принос мога единствено да посоча, че на първата среща ми бе дадена думата от господин Камен Михов и имах възможност да споделя някои идеи за възможни форми на международно сътрудничество, в които България се явява замолена страна. Доколкото в Софийска градска прокуратура работя в отдел „Икономически“, се опитах да разясня на чуждестранните представители някои специфики на разследване на финансови и икономически престъпления в Република България, които се надявам да им бъдат полезни при планиране на по-нататъшната си работа по делото.

Отделно от това, поведох самостоятелно две работни срещи с представители на Националното бюро на Обединеното Кралство за сближаване на позиции по конкретни казуси.

Тук мога да добавя, че представянето ми на подобни срещи и работата по конкретни дела би трябвало да е оставило положително впечатление у представителите на Националното бюро на Република България в Евроджъст. За това съдя и по факта, че ми бе дадена възможност самостоятелно да представлявам бюрото на среща в Европол на тема „финансови мулета“ (European Money Mule Action II – ЕММА II). На срещата се обърна внимание на тази форма на икономическа престъпност, която набира сила в почти всички държави-членки, което налага обединяване на усилия и координиране на действия. Бяха набелязани конкретни стъпки и бъдещи действия, които предстои да бъдат доразвити на координационна среща в Евроджъст през месец септември, тази година.

Професионалният опит, който имам по икономически дела, наред с международния такъв, който придобих в областта на международното сътрудничество по наказателни дела, доведе до още едно събитие, което бих искал да отбележа. В началото на месец юли, бях поканен от ТАІЕХ (Technical Assistance and Information Exchange instrument of the European Commission), да взема участие като лектор и модератор на семинар за икономическа престъпност, който ще се проведе в гр. Киев, Република Украйна през месец септември, тази година. Темата на моята презентация ще бъде „Международно сътрудничество в областта на борбата с прането на пари. Роля на Евроджъст.“, като това начинание е предстоящо и все още е в процес на подготовка.

В обобщение на темата, касаеща моята служебна ангажираност и ежедневните ми задължения мога да посоча, че съм работил по близо 100 казуса (нови, както и вече открити такива), част от тях ми бяха разпределяни от момента на тяхната регистрация, доколкото бях включен във вътрешните правила за разпределяне на новопостъпили казуси. Изготвих и две становища за нуждите на Националното бюро – за предстоящия нов Регламент за дейността на Евроджъст, както и за предложението на Европейската Комисия за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ПИФ Директива). Взех участие в обучение за работа с онлайн базирани правноинформационни системи и бази данни (eur-lex).

IV. ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

Като цяло мога да посоча, че дългосрочните стажове на Европейската мрежа за съдебно обучение носят единствено позитиви за участниците в тях (а надявам се – и за приемащите институции). Към стажантите отношението е като към действащи членове на Националните бюра, тъй като е известно че всички те са действащи магистрати, които са преодолели конкуренцията от свои опитни колеги по пътя на кандидатстване за участие в програмата. Приятелската атмосфера се усеща в цялата институция, което е предпоставка за една изключително приятна работна среда. В нито един момент не съм срещал трудности както от служебен, така и от личен характер, доколкото създадената организация способства за формиране на работен ритъм, който е лишен от излишно напрежение и предполага единствено фокусиране върху преките служебни задължения. Подкрепата, която срещам от членовете на Националното бюро на Република България е Евроджъст се усети от първия ден и продължи до края на моя стаж. В тази връзка искам да изкажа своята благодарност към господин Михов, госпожа Которова, господин Хаджийски и госпожа Дянкова за това, че ме накараха да се почувствам като пълноправен член на националното бюро на Република България в Евроджъст за период от четири месеца.

Като препоръка към EMCO (доколкото може да се приеме като такава) бих искал да посоча, че провеждането на тези стажове следва да продължи, тъй като създава безспорни условия за професионална квалификация и подготовка в международна среда без аналог.

Натрупаните у колегите знания и умения могат да намерят своето приложение на национално ниво, което неминуемо ще даде отражение върху авторитета на правоохранителни органи, магистратите и съдебната система като цяло (надявам се). Създадените приятелства и международни контакти, на следващо място, ще са предпоставка за една по-добра комуникация между магистрати от целия Европейски съюз. Натрупаният от стажантите опит следва да бъде ползван и доразвиван от ЕМСО, която не трябва да губи връзка с обучените магистрати, а да намира начини същите да бъдат включвани и в бъдещи програми и проекти. По този начин може да се постигне ефект на европейска мрежа от магистрати, които се познават помежду си, имат сходни професионални интереси и подготовка и могат да си сътрудничат при нужда. Националните правоохранителни органи също трябва да стимулират подобни обучения, тъй като добре подготвените магистрати са предпоставка за утвърждаване авторитета на съдебната власт. Добрата подготовка неминуемо минава през международния опит и обмяната на добри практики.

В заключение бих искал да благодаря на Европейската мрежа за съдебно обучение за прекрасната програма; на Евроджъст за отличната организация за провеждане на стажа; на Висшия съдебен съвет за гласуваното доверие и възможността да бъда командирован за тези 4 месеца; на главния прокурор на Република България за съгласието да взема участие в този стаж; на административните ръководители на Апелативна прокуратура – София, Софийска градска прокуратура и Софийска районна прокуратура и на Националния институт на правосъдието, които ми съдействаха във всеки случай на нужда през целия път от кандидатстването ми по програмата, до завръщането ми на работа.

гр. София,
25.07.2016г.

СТАНИСЛАВ СТОЙКОВ